

گزارش جلسات برگزار شده توسط گروه‌های علمی

فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

گروه علمی: ارتقاء سلامت

تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۳/۰۳/۳۰

موضوع / موضوعات جلسه: گزارشی از عوامل خطر بیماری‌های غیر واگیر در ایران

تهیه کننده: مهدی میلاد

اعضای حاضر در جلسه (حضور، مجازی)

دکتر کامران باقری لنگرانی؛ دکتر محمدحسین تقدیسی؛ دکتر فاطمه رخشانی؛ دکتر علیرضا مصداقی نیا؛ دکتر حسین ملک افضلی اردکانی؛ دکتر لیلا آزادبخت؛ دکتر عباس استادتقی‌زاده؛ دکتر عبدالرحمن رستمیان؛ دکتر علی رمضانخانی؛ دکتر رضا سعیدی؛ دکتر داوود شجاعی زاده؛ دکتر محمدجواد کبیر؛ دکتر عباس متولیان؛ دکتر حمید الله‌وردی‌پور؛ دکتر مریم خیام‌زاده؛ دکتر انسیه جمشیدی؛ دکتر هرمز سنایی‌نسب؛ دکتر حسام‌الدین ریاحی؛ دکتر افشین استوار؛ دکتر فرشید عابدی؛ دکتر حمید صاحب؛ دکتر معصومه صفرنیا؛ دکتر سمانه اکبرپور؛ دکتر پرویز نوروزمهر؛ دکتر زهرا عبداللهی؛

خلاصه موضوع / موضوعات مطرح شده در جلسه:

در جلسه خرداد ماه گروه ارتقاء سلامت، آقای دکتر افشین استوار، رئیس محترم پژوهشگاه علوم غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران، گزارشی از عوامل خطر بیماری‌های غیر واگیر در کشور را ارائه دادند. این گزارش بر اساس پیمایش ملی عوامل خطر بیماری‌های غیر واگیر در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۴۰۰ می‌باشد و روند اخیر عوامل خطر بیماری‌های غیر واگیر را نشان می‌دهد.

- میزان مرگ و میر زودرس در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۵ درصد بوده است. این عدد در سال ۱۳۹۵، ۲۱.۳۶ درصد بود که نشان می‌دهد کشور به هدف اصلی‌اش در سند ملی دست پیدا کرده است.
- شاخص دوم مربوط به بروز سرطان است. بر اساس گزارش سال ۱۳۹۵، میزان استاندارد شده سنی سرطان‌ها (ASR)، ۱۷۳ در ۱۰۰ هزار بود: در خانم‌ها ۱۶۵ در ۱۰۰ هزار و در آقایان ۱۸۳ در ۱۰۰ هزار. میانگین بروز سرطان در ایران نسبت به دنیا پایین‌تر است. اما متأسفانه سرعت رشد آن نزدیک دو برابر سرعت رشد جهانی است و دلیل عمده آن هم رشد جمعیت سالمندی می‌باشد.
- سرطان‌های پروستات، پوست، معده، روده بزرگ و مثانه در مردان و سرطان‌های پستان، تیروئید، روده بزرگ، پوست و معده در زنان، بالاترین میزان بروز را دارند.

- میزان مصرف الکل در سال ۱۳۹۵، ۸٪ و در سال ۱۴۰۰، ۶.۸٪ بوده است که مقداری کاهش را نشان می‌دهد. البته گزارش مصرف الکل بر اساس خود اظهاری می‌باشد.
- نرخ فعالیت ناکافی بدنی در سال ۱۳۹۵، ۵۶.۳٪ بوده که در سال ۱۴۰۰ به ۵۱.۳٪ رسیده است.
- متأسفانه ۹۸ درصد جمعیت کشور بیش از میزان توصیه شده، نمک مصرف می‌کنند. میانگین مصرف نمک ۹.۵۲ گرم در روز در سال ۱۳۹۵ بود و در سال ۱۴۰۰ به ۹.۷۱ گرم در روز رسید.
- مصرف دخانیات از ۱۴.۱٪ در سال ۹۵ به ۱۴٪ در سال ۱۴۰۰ رسیده که نشان می‌دهد تغییری اتفاق نیفتاده است؛ در حالی که هدف کاهش ۳۰ درصدی مصرف دخانیات بود. مصرف دخانیات در کل دنیا ۱۰ درصد کاهش پیدا کرده اما کشور ما در این زمینه موفق نبوده است.
- شیوع فشار خون بالا از ۲۶ درصد به ۳۲ درصد رسیده است. نرخ شیوع فشار خون بالا در کشور افزایشی بوده است. در ارتباط با آگاهی از فشار خون بالا از ۵۸.۶ درصد به ۶۱.۴ درصد و در خصوص پوشش درمان فشار خون از ۳۹.۸٪ به ۵۲٪ رسیده‌ایم. درمان موثر فشار خون نیز از ۳۷ به ۴۲ درصد رسیده است.
- شیوع چاقی در کشور از ۷.۲۲ درصد به ۹.۲۴ درصد رسیده است؛ در حالی که هدف ثابت نگه داشتن چاقی بود، اما افزایش نسبی ۱۰ درصدی داشته‌ایم.
- شیوع دیابت بر اساس قند خون ناشتا از ۱۰.۸٪ به ۱۴.۱٪ در سال ۱۴۰۰ رسیده است که نشان می‌دهد افزایش نسبی ۳۰ درصدی داشته‌ایم.
- میزان کلسترول بالای ۲۰۰، از ۲۲.۵ درصد به ۳۰.۵ درصد رسیده است. این مقدار افزایش نسبی ۳۵ درصدی، میزان کلسترول بالا را نشان می‌دهد.
- بالاترین بار عوامل خطر بر اساس دیتای GBD، به فشار خون مربوط می‌شود. عوامل خطر تغذیه‌ای، چاقی، دیابت و آلودگی هوا در رتبه‌های بعدی قرار دارند.